



01.10.2010

"ქართული წყლის" ოფშორული საიდუმლო

სტატიები



შეუერთდი განხილვას

მაშინ, როდესაც ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკმა "თბილისის წყალს" 25 მილიონი ევრო გამოუყო, ეს კომპანია ჯერ კიდევ დედაქალაქის მერიის საკუთრება იყო. მისი გაყიდვა კანონით იკრძალებოდა, რადგან წყლის სისტემები სტრატეგიულ ობიექტებს წარმოადგენდა.

კრედიტის დამტკიცების პარალელურად პარლამენტმა კანონში ცვლილებები შეიტანა და წყლის სისტემები სტრატეგიული ობიექტების ნუსხიდან ამოიღო. ამის შემდეგ, ზუსტად 2 კვირაში მთავრობამ "თბილისის წყლის" გასხვისების შესახებ გამოაცხადა. მიუხედავად იმისა, რომ პროექტი უკვე დამტკიცებული იყო "EBRD"-მ უარი თქვა სესხის გაცემაზე. ისე გამოდიოდა, რომ "თბილისის წყლის" გასხვისების შემთხვევაში "EBRD"-ის ფული უცნობი კერძო კომპანიისთვის უნდა გადაეცა, არადა "EBRD"-ის მოთხოვნა იყო, რომ მის წინაშე ანგარიშვალდებული საქართველოს სახელმწიფო ყოფილიყო. პროექტი ჩაიშალა.

2007 წლის 25 ივლისს სახელმწიფომ "თბილისის წყალი", "ჟინვალჰესი", "მცხეთაწყალკანალი" და "საქწყალკანალი" ერთდროულად გამოიტანა აუქციონზე. გამარჯვებული კომპანიის გამოსავლენად 3 ძირითადი კრიტერიუმი დასახელდა: შესაძენი ფასი, საწარმოს განვითარების გეგმა და ინვესტიციების მოცულობა.

მიუხედავად იმისა, რომ ტენდერში მსოფლიოს უმსხვილესი წყლის კომპანიები მონაწილეობდნენ, გამარჯვებულად ნაკლებად ცნობილი შვეიცარიული "მალტიპლექს სოლუმენსი" დასახელდა. კომპანია ვალდებულებას იღებდა, ობიექტებში 85 662 000 მილიონი დოლარი გადაეხადა, 350 მილიონი დოლარის ინვესტიციები განეხორციელებინა და წყლის ტარიფი 2013 წლამდე 2,95 ლარზე მეტად არ გაეზარდა.

კომისიამ მხოლოდ შესასყიდი თანხა და ტარიფები გამოაქვეყნა, ინვესტიციების მოცულობები კი გაასაიდუმლოვა. სატენდერო კომისიის წევრებმა "მალტიპლექს სოლუმენსი" მხოლოდ ის იცოდნენ, რომ ეს კომპანია შვეიცარიული იყო.

"მალტიპლექს სოლუმენსი" ჟენევის სავაჭრო რეესტრში 2005 წლის 23 აგვისტოს არის რეგისტრირებული. კომპანიის ერთადერთი დამფუძნებელი ვინმე ბიტ სპოუერია. მისი სახელი და გვარი კიდევ 87 კომპანიის სარეგისტრაციო დოკუმენტაციაში ფიგურირებდა. კომპანიამ საქართველოში წარმომადგენლობა 2005 წლის ბოლოს გახსნა, თუმცა ტენდერამდე მისი საქმიანობის შესახებ არანაირი ინფორმაცია არ გავრცელებულა.

გამარჯვებულ კომპანიას საპრივატიზაციო საწარმოები პირდაპირი მიყიდვის წესით უნდა გადასცემოდა. თუმცა, საკუთარ გადადგომამდე ერთი დღით ადრე, 2007 წლის 23 და 24 ნოემბერს მიხეილ სააკაშვილმა განკარგულებები გამოსცა და საპრივატიზაციო ობიექტები გამარჯვებული შვეიცარიული "მალტიპლექს სოლუმენსის" ნაცვლად, ვირჯინიის კუნძულებზე რეგისტრირებულ "მალტიპლექს ენერჯი ლიმიტედს" გადასცა. ამ ცვლილებების შესახებ მთავრობას არანაირი განმარტება არ გაუკეთებია. ეს გადაწყვეტილება არ გაუპროტესტებია გამარჯვებულ შვეიცარიულ კომპანიას.

"მალტიპლექს ენერჯი ლიმიტედს" არ გააჩნია საქართველოში წარმომადგენლობა, არ აქვს ვებ-გვერდი და ამ კომპანიის თაობაზე ინტერნეტში არცერთი გვერდი არ იძებნება.

კიდევ ერთი შეუსაბამობა, რაც განკარგულებაში აღმოჩნდა, იყო ის, რომ გასაყიდ ობიექტთა ჩამონათვალში "რუსთავწყალკანალიც" გაჩნდა, რომელიც მანამდე ამ სიაში არ ფიგურირებდა. განკარგულების თანახმად, "მალტიპლექს ენერჯი ლიმიტედმა" "რუსთავწყალკანალი" 15 მილიონ დოლარად, "საქწყალკანალი" და "მცხეთაწყალკანალი" – 662 000 დოლარად, "თბილისის წყალი" კი 85 მილიონ დოლარად შეისყიდა. ვირჯინიის კუნძულებზე დაფუძნებულ კომპანიას ასევე 50 მილიონი დოლარის საბანკო გარანტიის წარდგენა დაევალა.

პრეზიდენტის განკარგულების გამოცემის შემდეგ, მყიდველთან შესაბამისი ხელშეკრულებების გაფორმების პროცედურა უნდა დაწყებულიყო, თუმცა პროცესი გაურკვეველი მიზეზებით ჭიანჭურდებოდა.

4 თვის შემდეგ, 2008 წლის 10 აპრილს, პრეზიდენტის ახალი განკარგულება გამოვიდა და 23 და 24 ნოემბრის განკარგულებები ძალადაკარგულად ჩაითვალა. სააკაშვილმა ოფშორში რეგისტრირებულ კომპანიას ახალი შეღავათიანი პირობები დაუწესა - საბანკო გარანტია 50 მილიონი დოლარის ნაცვლად 10 მილიონამდე შემცირდა.

ხელშეკრულების გაფორმების დღეს, სააკაშვილმა კიდევ ერთი განკარგულება გამოსცა და ინვესტორს მორიგი შეღავათები დაუწესა _ შეუმცირა ობიექტების შესაძენი ფასი. პირველადი განკარგულებით, თბილისის წყალი 85 მილიონ დოლარად უნდა გაყიდულიყო, განკარგულებაში შესული ცვლილებებით კი მყიდველს ობიექტი 70,4 მილიონ დოლარად გადაეცა. "რუსთაველკანალის" გასაყიდმა ფასმა 15-იდან 10 მილიონ დოლარამდე დაიწია. დარჩენილი თანხით, საგადასახადო დავალიანების დაფარვა დაევალა. ასეთივე სქემა შეიქმნა "მცხეთაწყალკანალისთვისაც."

2008 წლის 14 მაისს მაშინდელმა ეკონომიკის მინისტრმა ეკატერინე შარაშიძემ და ვიცე-მერმა მამუკა ახვლედიანმა "ოფშორში" რეგისტრირებულ "მალტიპლექს ენერჯი ლიმიტედთან" ხელშეკრულება გააფორმეს. "თბილისის წყლის" დირექტორად რუსეთის მოქალაქე იური ლესი დაინიშნა. იური ლესი მანამდე მოლდოვის "გრესის" გენერალური დირექტორი იყო. "გრესის" 100 პროცენტიაწილი "ინტერ-რაო-ეს"-ის საკუთრებაა. თავად "ინტერ-რაო-ესი" კი 1997 წელს "რაო-ეს რასიამ" დააფუძნა. გაჩნდა ეჭვი, რომ "ქართულ წყალში" რუსული კაპიტალი ჩაიდო.

ხელშეკრულების გაფორმების დღიდან არასამთავრობო ორგანიზაცია "მწვანე ალტერნატივამ" საქართველოს მთავრობას მიმართა და ინვესტორთან გაფორმებული ხელშეკრულების ასლი მოითხოვა. თუმცა, დოკუმენტი კომერციული საიდუმლოების საბაბით ვერ მიიღო.

მიიღო. სახელმწიფო უწყებებთან ერთწლიანი უშედეგო მიმოწერის შემდეგ, "მწვანე ალტერნატივამ" სასამართლო დავა წამოიწყო და დოკუმენტის გასაჯაროება მოითხოვა.

ათი თვის განმავლობაში სასამართლოს მოსამზადებელი სხდომა შვიდჯერ გადაიდო. მიზეზი - დავის მესამე მხარის "მალტიპლექს ენერჯი ლიმიტედის" პროცესში ჩართვა ვერ მოხერხდა. როგორც აღმოჩნდა, ეკონომიკის სამინისტრო არც კომპანიის და არც მისი რომელიმე წარმომადგენლის ადგილმდებარეობაზე ინფორმაციას არ ფლობდა. ერთადერთი საკონტაქტო ინფორმაცია, რომელიც სამინისტროს გააჩნდა - ეს იყო ის მისამართი, რომელზეც კომპანია საწარმოების შესყიდვის პროცესში მცირე ხნით ფუნქციონირებდა.

სასამართლო დასრულებული არ იყო, როცა ხელშეკრულება მოულოდნელად საჯარო რეესტრის ვებ-გვერდზე დაიდო.

ხელშეკრულება ვებ-გვერდზე არასრულადაა წარმოდგენილი. ხელშეკრულების დანართები და ხელშეკრულებაში 2009 წლის დეკემბერში შესული ცვლილებების შესახებ შეთანხმება კვლავ საიდუმლოდ რჩება. ამის გამო, არასამთავრობო ორგანიზაციამ სასამართლო დავა გააგრძელა ხელშეკრულების დანართებისა და ცვლილებების შესახებ შეთანხმების საჯაროობის მოთხოვნით. მიმდინარე წლის 9 ივლისს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ "მწვანე ალტერნატივის" მოთხოვნა არ დააკმაყოფილა.

ხელშეკრულებით ირკვევა, რომ კომპანიას შეღავათები არა მარტო ობიექტების შესაძენ ფასებზე დაუწესეს, არამედ შეუმცირეს თანხის საერთო მოცულობაც. მიუხედავად იმისა, რომ მაშინდელი ვიცე-მერი მამუკა ახვლედიანი აცხადებდა, რომ კომპანია მზად იყო 350 მილიონი დოლარის ინვესტიცია ჩაედო, ხელშეკრულებაში ინვესტიციების სახით მხოლოდ 220 მილიონი დოლარია ჩაწერილი.

გასული წლის მაისში "თბილისის წყლის" რებრენდინგი განხორციელდა და კომპანიას "ჯორჯიან უოთერ ენდ ფაუერი" ეწოდა. სახელწოდება შეიცვალა მფლობელმაც და "ჯორჯიან გლობალ უტილიტის ლიმიტედი" გახდა. ამავე პერიოდში დირექტორის პოსტიდან გათავისუფლდა იური ლესი და ხელმძღვანელად გერმანელი იორგ მათისი დაინიშნა. მოგვიანებით მათისს "ჟინვალჰესის", "მცხეთაწყალკანალისა" და "რუსთავწყალკანალის" ხელმძღვანელის პოსტიც ჩააბარეს.

კომპანიიდან, ისევე როგორც, სამთავრობო უწყებებიდან - ინვესტორის თაობაზე ინფორმაცია ვერ მივიღეთ. გერმანელი ხელმძღვანელი მხოლოდ მაშინ დაგვთანხმდა ინტერვიუზე, როდესაც შევუთანხმდით, რომ მფლობელზე არაფერს ვკითხავდით და მხოლოდ იმაზე ისაუბრებდა, თუ რა გაკეთდა ბოლო 2 წლის განმავლობაში.

"ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაციაში დაახლოებით 60 მილიონი ლარის ინვესტიცია განხორციელდა, ძირითადად, თბილისში. დედაქალაქსა და რუსთავში შევაკეთეთ 1500 კილომეტრის სიგრძის ძირითადი მილსადენები. ინვესტიციები ჩავდეთ ასევე წყლის გადამამუშავებელ, გამფილტრავ საშუალებებსა და ჟინვალის კაშხალში. გვესმის, რომ თბილისში ამჟამინდელი მდგომარეობა არადამაკმაყოფილებელია, რადგან უწყვეტი რეჟიმით წყალს მხოლოდ მოსახლეობის 85%-ი იღებს. "ახლა ვმუშაობთ იმ ნაკლოვანებების აღმოსაფხვრელად, რომელიც ჯერ კიდევ გვაქვს",- ამბობს მათისი.

ჩვენ მოვიპოვეთ თბილისის წყლის 2007 წლის ფინანსური ანგარიში, საიდანაც ჩანს, რომ 2007 წელს დაგეგმილი შემოსავალი 74 მილიონ 483 ათასი ლარი იყო, ხარჯი 53 მილიონ 665 ათასი ლარი. როგორც დოკუმენტიდან ირკვევა, დამატებით 20 მილიონი ლარი

ინვესტიციების სახით - დარგის ტექნიკურ რეაბილიტაციასა და სრულყოფაზე უნდა დახარჯულიყო. ეს ნიშნავს, რომ კომპანიას მარტო თბილისში, საკუთარი სახსრებით წელიწადში 20 მილიონი ლარის ინვესტიციის განხორციელება დამატებითი თანხების მოზიდვის გარეშეც შეეძლო.

თბილისის საკრებულოს გადაწყვეტილებით, 2007 წლიდან, წყლის გადასახადი გაორმაგდა. დღევანდელი ტარიფით, 1 კუბური მეტრი სასმელი წყალი 10 თეთრი ღირს. თუმცა ფიქსირებული გადასახადი ერთ სულ მოსახლეზე თვეში - 2 ლარი და 40 თეთრია, რაც დღე-ღამეში 800 ლიტრი წყლის ხარჯვაზეა გათვლილი, ანუ საკრებულომ გადაწყვიტა, რომ თითოეული ადამიანი 24 საათში 80 სათლ წყალს მოიხმარს. ეს მონაცემი თითქმის 4-ჯერ და მეტჯერ აღემატება ევროპაში თითოეულ სულზე წყლის მოხმარების ნორმას.

დედაქალაქის საკრებულოსა და მმართველ კომპანიაშიც, თბილისში ასეთი მაღალი მაჩვენებლის მიზეზად, საცხოვრებელი სახლების შიდა ქსელების და სველი წერტილების მოუწესრიგებლობას, ასევე წყლის უყარათოდ ხარჯვას ასახელებენ.

ყოფილი ენერგომბუდსმენი დავით ებრალიძე მიიჩნევს, რომ კომპანიამ წყლის დანაკარგების პრობლემა მრიცხველების დროული დამონტაჟებით უნდა გადაჭრას და მოქალაქეებს ერთიანად, დაუსაბუთებლად მაღალი ფასი არ უნდა გადაახდევინოს.

ამის დასამტკიცებლად, ყოფილმა ომბუდსმენმა ექსპერიმენტი ჩაატარა და სახლში უკვე 6 თვეა მრიცხველი დაამონტაჟა. აღმოჩნდა, რომ 6 თვეში მრიცხველმა 150 კუბური მეტრი დაწერა, რაც 10 თეთრზე გაანგარიშებით სულ 15 ლარია. მაშინ, როცა ებრალიძის 4 სულიანი ოჯახი, თვეში 9 ლარს და 60 თეთრის გაანგარიშებით ექვს თვეზე - 57 ლარსა და 60 თეთრს იხდის.

ექსპერიმენტმა აჩვენა, რომ ოჯახები, რომელთაც სისტემა მოწესრიგებული აქვთ და მათი ონკანებიდან წყალი არ ჟონავს, გაუმართლებლად მაღალ გადასახადს იხდიან. სწორედ ამის გამოა, რომ ვირჯინიული მმართველი კომპანია ფინანსურად არ ზარალდება. შესაბამისად, კომპანია ინდივიდუალური მრიცხველების დამონტაჟებასაც არ ჩქარობს. სემეკის გადაწყვეტილებით, კერძო სახლებში მრიცხველების მონტაჟი 2015 წლამდე უნდა დაასრულოს. სემეკის გადაწყვეტილებითვე, კომპანია გამრიცხველიანებასაც მოსახლეობის ხარჯზე მოახდენს. მრიცხველსა და მის მონტაჟზე დახარჯული თანხა მოსახლეობას ტარიფთან ერთად დაერიცხება.

* ჟურნალისტური გამოძიება მომზადებულია სტუდია "მონიტორის" პროექტის ფარგლებში. * ჟურნალისტური გამოძიება განხორციელდა ევროკავშირის ფინანსური

მხარდაჭერით.



Add a comment...

Post to Facebook

Posting as Natalia Ksovreli ([Change](#))

[Comment](#)

Facebook social plugin

